

המת מערכות

אגרות קוראים

הכוח העברי העליון בהתאמתו נקרא להבהרת המשאלות,
 לביהן הצעות, להקשת בקריים.
 "המת מערכות" נלעגה לנקרא מקום להבטת הרבארי
 אויפאישיל של קהל הקוראים ואנשי-המאן. מעל המתו זו
 יוכל הקורא הער, החורג למאות הכוח אמילוי משמאלו,
 להגיה על אלגים אתהלכים, לערער על הנחות מקובלות
 ולהיות יוצא להצעות מחשבות ומתקנות.

אתה נתקל בהן - ומבקש פתרון...

— מבעיות האימוץ השנתי המרוכז של המילואים —

אף הוא, יוצא קורסים שונים ואסכולות אימונים שונות. מכאן, שצריך לעבוד ממש על כל שעור ושעור, שהללו יצטרכו אח"כ לתתו. מאותו פרק זמן גופא יש גם להקדיש עיתים ללימוד עצם עקרונות ההדרכה-הצבאית. בעצם, צריך היה הפתרון להתבסס, לכאורה, על שימת הדגש בלימוד דרכי ההדרכה דוקא; ואכן, גם בקורסים למפקדי כיתות, למשל, נוהגים — בדרך כלל — להקדיש תקופת-זמן מסוימת ל"אימוץ-המדריך" בשדאות וב"3-4 סוגי נשק; הדגש הוא, כמובן, בעיקר בדרכי-ההדרכה ולא בלימוד גופי-השעורים השרניים. אלא, שבקורסים למ"כים מתאפשר הדבר משום שיוצאים מתוך הנחה, שכל החניכים בקיאים במקצוע עצמו. ואילו בגדוד-המילואים אי אפשר לנו להתבסס על הנחה כזו, שהרי גם במידה שחלק מהמפקדים עבר אותן אימוץ, — היה זה לרוב לפני זמן כה רב, ובתנאים ובאורחות מגוונים, עד שכמעט אין לראות אימוץ זה כיסוד נאמן ליכולת הדרכה.

בעיה עדינה היא הצורך שלא לערבב מפקדים בעל דרגות שונות, בזמן ההכנה לאימוץ השנתי של הגדוד בביתו-אימוץ מעורבות. לא אחת יקרה שקצין הנו פחות בקיא במקצוע מסוים מאחד הסמלים או הרבי-טוראים שבאותה יחידת-מילואים. במידה שקצין זה ישתייך יחד עם מפקדי המשנה — שהם פקודיו — לאותה קבוצת האימוץ-המוקדם — הרי עלול הדבר לערער את סמכות אח"כ, בזמן אימוץ היחידה עצמה.

יחידת המילואים כוללת בתוכה אנשים יוצאי יחידות צבא שונות — חטיבות, שרותים וכו' — בני גילים שונים ובעלי עבר וותק צבאי שונה. הארגון האיזוריה-הטריטוריאלי של המילואים הוא המקנה לה צביון זה. הבעיה הראשונה העומדת בפני מפקד-גדוד מילואים — היא גיבוש היחידה והעלאתה לרמת אימונים אחידה. למעשה, יש להתחיל מבראשית. במקרה כזה אין לקבוע תכנית אימונים לפי רמת הידיעות הגבוהה ביותר, או אף הממוצעת. כאן אין ברירה — המודד הוא החייל הפחות מאומן שביחידה. אך, לעומת-זאת — עם כל החשיבות הנודעת להכשרתו של כל פרט, באשר הוא פרט, במסגרת גדוד המילואים — נודעת חשיבות לא פחותה לצורך להפוך את הגדוד ליחידה בעלת כושר פעולה וביצוע כגדוד, וזאת תוך הזמן הקצר ביותר.

למול שני צרכים אלה, הניראים לעיתים כמנוגדים, ניצב פרק-זמן מצומצם של האימוץ-הרצוף, אשר מותר ואפשר — במסגרת החוק — לתת לאנשי העתודות בשנה, שהמוצא הוא, כמובן, "פשרה" בין השנים.

הכנת המדריך העתודאי

בעיה חמורה היא הכנת המדריך-העתודאי — הקצין המש"ק — לקראת תקופת האימונים של היחידות. פרק הזמן העומד לרשות הכנה זו הוא קטן ביותר, ואילו הצרכים גדולים. חלק ניכר מן המפקדים חסר כל נסיון בהדרכת; איתו הלכו, שיש לו נסיון בלשונה מן העבר — הגב

בערות מנהלה ואספנות

גדוד מילואים אינו, בשום פנים ואופן, גוף הנושא את עצמו; על כל פנים — לא בזמן האימון החדשי או השנתי שלו. והסיבה פשוטה. — בזמן האימון יקר כל רגע ואסור בהחלט לבזבז זמן על סידורים ארגוניים ומנהלתיים שונים. מן ההכרח, איפוא, שאת כל השירותים שהוא נזקק להם יקבל הגדוד מן הצבא הסדיר, והדברים רבים הם: — בראש וראשונה — אמצעי-ת-בורה. לא יתכן שלאנשי מילואים ייגרם בזבז-זמן בדרך אל המחנה שלהם וחזרה ממנו, אך ורק משום שאין ניתן רכב מספיק להובלתם. שיקול חשוב אחד, המתייב שלא ייווצרו מצבים כאלה הוא עצם הצורך במניעת בזבז-הזמן, שאפשר לנצלו לאימונים, אך לא פחות חשוב הוא שיקול אחר: בכלל הסידורים המינהלתיים-ארגוניים האלה רואה לעתים קרובות העתודאי את "הצבא". שכן הוא עצמו, במקרים רבים, נמצא עדיין בהרגשתו מחוץ ל"צבא" זה. והרי אין ערנך לחשיבות, שיראה את הצבא בסדריו התקינים, הנאותים.

באותה מידה, לפחות, יקר גם הזמן המוקדש לנסיעות אל שטח האימונים וחזרה מהם. לא אחת-מתברר, שבדרך אל שטח-האימונים כמעט ועברה מחצית-הזמן המוקצבת לשיעור מסוים, ובמידה שרוצים להספיק לחזור במועד — שוב לא נותר זמן לשיעור עצמו.

ואשר ל"ענפים-ה-מקצועיים". תכנית אימוני העתודות מחייבת, לעתים קרובות, את אימונן של היחידות המקצועיות של הגדוד בנפרד. כך, למשל, יש וירוכנו אנשי ה"מסייעת" בקורסים מיוחדים לנשק מסייע; אנשי הקשר — בקורסי קשר; סירים — בקורס לסירים, וכו'. ברור, איפוא, שכל אלה — אינם משתתפים באימון השנתי הכולל של גדודם או משתתפים בו במקוטע בלבד. במידה שמתעורר הצורך לגדוד בחלק מענפים ושירותים אלה, או אף בכלום — בזמן תמרון מסוים, למשל — מן ההכרח ש"הצבא העומד" יספק את הללו. לא יתכן שתמרון יכשל אך ורק מחוסר קשרים, למשל.

אך יכול להיות מצב קשה מזה. גדוד מסוים עשה מאמצים אל-אנושיים ממש למען כנס בזמן האימון השנתי את הפלוגה המסייעת שלו (שקיבלה את אימונה המקצועי קודם לכן, במרוכז עם בנות-זוגה האחרות) ליום אחד בלבד — שהיה גם יום האימונים החדשי שלה — וזאת על מנת שישתתפו בתמרון עם שאר אנשי הגדוד. והנה, ברגע האחרון נתברר שצ'וד הכרחי לפלוגה זו, אף כי הובטח השכם והערב ע"י המחנה המאכסן, לא ניתן לאנשיים; וכל המאמצים כמעט שהיו לשוא.

תלבושת

ועוד בעיה מנהלית-ארגונית, בעיה שפתרונה קריי בעיקר בהקציה. כל הייל משוחרר — הישארה בידי חליפת

מדים אחת. עתה משהוא נקרא לאימון בעתודות, ניתנת לו חליפת מדים שניה. שתי חליפות — כנראה שהן המכ" סימום שיכול הצבא להקציב לאיש העתודות, אולם, למעשה, יודע כל בר-בירב שחליפת המדים שהשאייר המשוחרר לעצמו איננה חליפת-אימונים, או חליפת-קרב; זוהי חליפת המדים הנאה ביותר שהיתה לאותו חייל, אם גם נשמרה חליפה זו אצלו כפי שהיתה — דבר שאינו מתקבל ביותר על הדעת, שהרי כמעט כל אחד השתמש בה גם בחייו האזרחיים — הרי רואה החייל חליפה זו כרכושו הפרטי, ובמקרים רבים אינו מוכן כלל לצאת עמה לאימונים. וכך, מגיע העתודאי לידי הכרח ללבוש במשך כל תקופת אימור ניו השנתיים חליפת בגדים אחת. חליפה זו מתלכלכת כמובן, ונקרעת מבלי שיהיו לה חליפין. מצב זה, יש להניח כי עוד יחמיר וילך. אם עד היום נמצאו כאלה שהסכימו להתאמן בבגדיהם-הם, — הרי כיום, בתנאי משטר קיצוב בבגדים, ספק אם יימצא איש אשר "יבזבז נקודות על בגדים לאימונים".

רוח-ניסנות — ה"מוראל"

אחת המטרות העיקריות של האימון השנתי הוא לגבש את היחידה ולהעלות את רוחה. אין ספק שהאימון המרוכז עצמו, אף ללא מאמצים נוספים במיוחד, פועל רבות בכיוון זה. אולם עם זאת ברור, שלא די בכך.

אם בדרך כלל יש ואיש חיל-הרגלים רואה עצמו כ"מסכן" שלא הצליח להסתדר ולמצוא "גיזב" שהיה "טוב יותר", הרי על אחת כמה וכמה שכזה הוא המצב ביחידות העתודאיות. לא יתכן, שאנשי גדוד העתודות ייקראו לאותם ימי אימונים מפרכים, ללא נופש וללא חופש, בעוד שרואים הם את ידידיהם ושכניהם, אנשי עתודות-השירותים, לכשהם מבלים את אימוניהם השנתיים בעתודות ואימונים כב"בית-מרגוע" ממש. במקרים רבים יכולים אלה לחזור מדי ערב לביתם, ואפילו לעסוק במידת-מה בעבודתם האזרחית; ויש מקרים שעתר דאים אלה אף מוחזרים לאחר כמה ימים, בטענה שאין מה לעשות אתם". מצב זה אסור שימשך. אם באמת אין לשירות מסוים במה להעסיק את עתודאיו, מן ההכרח להוציא את האנשים ולתת להם אימון חיל-רגלים פשוט, דבר שבלי ספק לא יזיק להם*. אולם, אפילו יהא הסעם היתד לכך — שמירת "המוראל" של יסוד הצבא

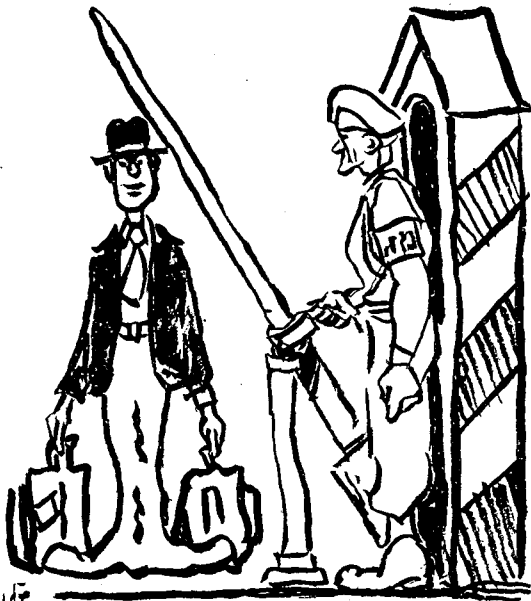
* המצוי אצל הספרות-הצבאית — יזכה, אמנם, לדעת כי אימון-רגלים לאנשי שירותים, החליפת והמטות השונים היא אחת המסקנות הכוללות מלקח הקרבות בעת-החדשה של הסתגולות, מוצעי חילות-מטוסים (וכו'). ועוד נשום לדין בינשאה — ה"ע".

שלנו — איש חיל הרגלים — הרי אף טעם זה בלבד מחייב זאת. כל־שכן שטעמים מרובים צבאיים־מובהקים לכך בתנאי אורח־המלחמה החדש.
ומסקנה נוספת בשטח ה"מוראל" והגיבוש החברתי בגדוד העתודות. — אין יחידת צבא יכולה לגבש לעצמה הוי חברתי משלה תוך מספר שבועות (דבר אשר כשלעצמו קשה להשיגו בפרק־זמן כזה), במידה שמחנה היחידה הנו סמוך למרכז עירוני כלשהו, וביחוד — כשהוא סמוך למקום־המגורים של המשפחות. קשה ממש לתאר את המא־מצים שעושים אנשי העתודות. כדי לצאת ברשות ושלא

ברשות — לביקור של כמה שעות בביתם. הדרך המעשית היחידה כדי להתגבר על תופעה טבעית זו היא — להרחיק את אנשי העתודות מאיזור מגוריהם. הרצוי ביותר יהיה להקים את מחנה העתודאים הרחק ממקום ישוב בכלל, ובמחנה עצמאי; אך במידה שהדבר אינו בר־ביצוע, מסיבות טכניות שונות, הרי אפשר יהיה להעביר את אנשי סביבה אחת למחנהו של מחוז אחר: באופן זה לא יהיה צורך בהקמת מחנות מיוחדים, ועם זאת — תושג אותה המטרה עצמה.

עתודאי

ל אימון הטיירוני



ב"במת מערכות", ("מערכות ס"ר"ס"ז), פורסמה רשימתו של סרן מ. יעקובוביץ — "על דרכי אימון בנ"ר. מ. י. מטעים בתחילת רשימתו, כי כונתו לסטות במידת מה משיגרת תכניות האימונים לטיירוני המקובלת בצה"ל. ואמנם כן הוא. אלא שדבריו מכוונים לאימוניהם של טירוני, המשתייכים לחיל מסוים — לחיל הרגלים, — והם מוסבים על אימון של שנתיים ימים.

ואילו כונת הדברים הבאים היא לא לאימוני טירוני של חיל מסוים, אלא לאימון כלל הטיירוני, העושים זמן מסוים בבסיס האימונים ועוברים בו את ראשית האימונים בטרם יצורפו ליחידתם הקבועה וייקבע שיוכם החילי.

א. מחנה הקלט

כל עוד נמצא האורח במשרד הגיוס בעיר, אין הוא חש כל אירה־צבאית, שכן אין זו אופפת את משרדי הגיוס.

מחנה הקלט ובסיס האימונים הם מיפגשו הראשון, איפוא, של האורח בצבא. הם המטביעים לראשונה את הצביון החיילי — ומכאן חשיבותם הראשונה שונה במעלה, וחבל שאין מעריכים אותה דיה. אבן־הפינה בטיפול בטיירוני, אלה שזה עתה פשטו את הלבוש האזרחי, צריכים לשמש דבריו של רב־אלוף יעקב דורי: "כדי לרכוש אִמון מצד פקוד־דיו — על המפקד להבין לנפשם ולהתיחס לעניניהם מתוך רעות וחברות מלאה", ואילו החייל חייב להבין ולהרגיש, כי כל מה שאומר מפקדו עליו לקיים לא מפחד מאסר — אלא מתוך שיהא רוחש אִמון למפקדיו.

במשך שהותו הקצרה של החייל בקלט — יש לתת לו, חוץ ממדים ושיעורים ראשונים בת"ס, גם

165
"מחנה הקלט הוא מיפגשו הראשון של האורח בצבא..."

הסברים על חיי הצבא והליכותיו, בחינת מועט המכיל את העיקר. כן יש לקיים ערבים־בחברותא, הכוללים שירה־בצבור (ולימוד שירים עבריים — בכלל זה), דבר המלכד את היחידה ליכוד חברתי ומרומם את רוחה (בעיקר בין אנשי־הצבא החדשים שרבים חסרים שפה משותפת, הגה שיר עברי הגלמד כאן — יכול ליצור גשר להבנה ולשפה משותפת). ב"ערבים־חברותיים" אלה תנתן לחיילים־החדשים האפשרות להראות את כוחם בניגונה, דקלום, שירה, לדעתי תפקיד נוסף זה ליחידת־הקליטה — יש בו כדי לחשל מבחינה־נפשית את החייל החדש ולטעת בו מלכתחילה יחס חיובי לחיי־הצבא.

הקרהמנחה בהתיות תכניות אימונים ועריכתן, צריך להיות: הרכשת מכסימום של ידיעות ונסיון צבאי במינימום של זמן.

השיכון במחנההקליטה צריך להיות בעל אופי קסרקטיני(שינה בצריפים, על מיטות ומזרונים, אכילה בחדר-אוכל ליד שולחנות וכו'). לא כן בפלוגת-האימונים. מרגע שהטירון מגיע אליה הוא צריך למצוא תנאים שדה, אפילו שרוי הנו בשטח-מחנה בנוי, בבתים או בצריפים; ומאן ואילך עליו להיות חיי-שדה.

יש להורות לטירונים את יסודות העזרה הראשונה למקרים של חתך, נקיעה, כווייה וכו' וכן את השימוש בתחבושת-האישית.

המסעות צריכים להיות מכוונים להכרת הסבי-

בה* (שמות מקומות, הכרת דרכי התבורה בסביבה). יש להרבות ביציאה למסעות-ליליים לשם הסגלת הטירונים ללילה ולתנאיו. (רצויים — בין השאר — תרגילים בין-מחלקתיים המושתתים על התגנבות יחידים וכו').

דומה, שהערות אלה עולות בקנה-אחד עם הדברים שפורסמו ב„מערכות“ במאמר על חייהר החדיש („מערכות“ ס"ח). הגיעה העת לעיין בדרגיה-הפיקוד המתאימים עיון של הלכה-למעשה בסוגיות אלו. משה אילן.

* כמובן שהתכלית כאן הנה כפולה: א. עצם הכרת הסביבה הנתונה וגורמיה — יש בה משום הישג חיובי מבחינת ההכשרה הצבאית; ב. חשיבות יתור נודעת להקניית המתודה ולטיפוח הערות להכרת כל סביבה, שהחיל עשוי להגיע אליה, ולהבחנת נתוגיה החינויים. על אורח-ההדרכה להיות מכוון לפי 2 תכליתיות אלו גם יחד. — המע.

גישה מדעית לטיפול-אישי בנייסות



דרושה גישה מדעית...

הכל מטעמים את הערך שיש ליחס לרוח-הגייסות. כל פיתרון וזיון בשאלות מבצעים, הדרכה וגיוס — מסתמך אגב אורחא על הצורך בהחדרת רוח קוממיות בעם כולו („כל הארץ חויה“) ורוח לחימה באנשי הצבא.

מפעם לפעם מופיעות „הצעות-למפקדים“ כיצד לנהוג בפקודיהם, ומקורן — נסיונם האישי של מפקדי ההגנה „בימים-הטובים“. יש מי שמציין את האפשרויות הגלומות במלחמה הפסיכולוגית שהנה נשק ממדרגה ראשונה; זיש שהוא תוקע יתדותיו בתרגום גרוע של ספרים לועזיים (וגרוע מזה — כשהמחבר אינו מוצא לנכון לציין את העובדה, שמאמרו הוא תרגום של מחקר שבערך לצורך מסוים בצבא מסוים בלבד). אולם, אין בכונת להשתעשע בביקורת בעלמא. ודאי, שבעיות אלו אינן ניתנות לפיתרון כלאחר יד ולא תמיד תלויות במידת הרצון הטוב של האנשים האחראים.

יש יחידות שהנהיגו שיחות-יחידה עם מפקדן. הפננה היתה, מן הסתם, ליצור מכשיר אשר יתן למפקד את האמצעים לגיבוש היחידה תוך רימום רוחה, כדי — לבסוף — לחשל כוח-קרב-ייעיל. והנה, לגבי היחידות אשר היו קיימות לפני קום צה"ל ולגבי אותן היחידות הלוחמות שכללו את מיטב הנוער הארצישראלי — לא היה צורך בכינון מסגרת מיוחדת כזאת, לפי ששיחות מעין אלו היו בנמצא בלאור-הכי והיוו אבני יסוד לעצם קיומן של היחידות; בעוד אשר ביחידות אחרות — נתברר ששיחות-היחידה הפכו לברור קטנוני מבעית.

אכן, כדי לצאת ידי-חובה, מעוררים האנשים שאלות, הנוגעות בלקח קרבות ואימונים, ואולם — בדיעבד מתרכזים זים בשאלות על קופת היחידה, סיוד הפינה השחורה בחדרי האוכל, חלוקת עיתונים, קיפוח אישי בסידורי החופשה וכו'. שאלות אלו אמנם נכונות הן; אך מקומן הנכון הוא במגע אישי בין המפקד וכל אחד, או מספר מאנשיו — ולא בשיחת היחידה אשר הנה אמצעי לגיבוש היחידה ולא להסכת תנאי החיים החיצוניים, והשוב שדבר

של מפקד בלתי מנוסה מההחלטה הנכונה — אם אין בידו ידיעות מספיקות על כוחו ואפשרויותיו של אותו כלי, או אם יש ונגרר הוא אחרי האמונה שבשמעות-שוא.

ויש לדעת מיהו האויב — אשר עליו זורקים כרוזים? היודע הוא לקרוא? האם חוש ההומור שלו מפותח? האפשר לערער את יסודות בטחונו במפקדיו? האם ברור ונקבע אובייקטיבית מה גרם לסינוי ההמוני של ישובי האויב? האם תכסיסים שנוקטו בנכות כושר הפעולה המהיר של המפקדים האזוריים? או שמא פעל כאן גורם-בהלה, שלא היה אלא כבואה שבדמיון הערבים עצמם: את אשר תארו לעצמם שיקרה לנו אם ינצחונו, חששו — בהיותם מביטים באספקלריה הפוכה — שיקרה להם? (Projection of guilt היינו: תולדת חוש-האשמה). וכיוצא-באלה — לגבי בעיות שבין הצבא למוסדות-האזרחיים (באשר לבעיות שחרורו של החייל וכו').

מחקרים כגן הסוגיות הללו נעשים בצבאות זרים בקנה-מידה נרחב יותר. אך, מאחר שענף זה אינו מפותח עדיין כל צרכו אצלנו — קיימת בכל-זאת האפשרות לכוון את עתידו מתוך שורות הצבא ולא כבצבאות אחרים — להשאירו כענף צדדי של חובבים מבין אנשי המכללות ומכונני-המחקר. עכשו הזמן להפנות קציני רגלים ומדענים לחקירות בשטחים אלה לאחר שיקבלו אימון מתאים, אם גם ברור שלצורך קביעת מסקנות, יהיה עדיין הכרח לדרוש בעצת אנשים, אשר התמחו בסוג זה של מחקר. כן ברור שחלק מעבודה זו — אם תעשה במסגרת הצבא — לא רק שהוצאותיה תופחתנה, אלא בשטחים מסוימים גם תאפשר הסקת מסקנות, שתהיינה בלתי-תלויות בפירושם של אנשים מן החוץ.

ולסיכום ייאמר:

עם כל הכבוד לנסיון האישי של טיפול בגייסות, יש ליחס לפחות אותו משקל לנסיונות שיטוריים-מדויקים יותר לטיפול בגייסות.

עוזי י. גריבי

אכן, בלייסקה — הדברים ראויים לעיון ושימת-לב רבה. אם גם במה שנוגע לשיחות-היחידה — הימנעות מטיפול ב"פכים קטנים" של היחידה — ודאי שתהיינה גם דעות מנוגדות ואפשר אף מבוססות יותר. — המ ע.

זה יהיה קיים; היות ולעתים קרובות תנאי החיים החיצוניים אינם ניתנים לשינוי על ידי המ"מ או המ"פ בין אם הוא אחד היודע להסתדר או לא; בעוד שגיבוש היחידה הנו אחד מתפקדיו והיו התנאים כאשר יהיו. — וכמה מפקדים כיום, אשר רב ביחידותיהם גורם העליה-החדשה, מבינים ויודעים דרכים מתאימות לגיבוש רוח היחידה גם תוך כדי שמירה על "דיסטאנציה" מתאימה? ומה היא העזרה הניתנת להם בכיוון זה על ידי הפיקוד הבלתי ישיר?

שומה על המפקד להכיר את אנשיו, על הקט"נות שבאורח-חייהם: מהו הרקע החברתי שממנו גויסו? במה ובאילו צורה מבלים הם את שעות חופשתם? האם באים הם העירה ומנסים "לצוד" בתורה בתור לקולנוע? האם הופכים לוחמי ליושבי-קרנות ומסתכלים משועממים במכוניות הרצות ובפנסים-הצבעונים?...

האם לא רצוי שלצורך חסכון בכוח-אדם — ולבסוף בדם — ירעו אנשי אכ"א שבקלט עקרונות ספורים, אבל — מבוססים, לחלוקת אנשים ליחידות, כגון: מה היחס הנכון בין עולים-חדשים וילידי הארץ ביחידה, שיש בו כדי להקל-ולסייע ביותר לגיבוש היחידה (אפשר שרצויה — ולבסוף הסכנות ביותר — קליטת עולים-חדשים לשנתונים שכבר אומנו; או להיפך — אולי הדרך הנכונה היא קליטת שנתונים של ילידי-הארץ ליחידות עולים מאומנות...)

מי האנשים שיהיו את התגבורת ליחידות שנת-דלדלו בקרב? היבואו כיחידים (ואפילו קבוצות קבוצות) ממחנות-ריכוז-החזקה, כנהוג בצבא האמריקאי למשל (או הסובייטי)? היבואו כיחידות-משנה השייכות ל"יחידת-האם"? ומה יהיה כושרם הקרבי של אלו לעומת אלו או לעומת אחרים, אשר יצטרכו להתאקלם במהירות האפשרית לרוחה המיוחד של אותה היחידה, אשר אליה הצטרפו?

בהדרגה יש לברר מה היה נשק-האויב, שבו נהגו גייסותיו את ה"דרך-ארץ" הגדול ביותר — ואם אמנם אותו נשק הוא הוא שגרם לאבידות הגדולות ביותר, האם אנשי השריונים, למשל, מיחסים לנשק א. ט. מסוים כושר השמדה העולה על הצפון בו לאמיתו-של-דבר, שיעורים במשק ונפץ ערכם רב יותר מאשר אימון סתם באיתור אויב. הבחנה בקולו של כלי-מסוים עלולה להטות את שיקוליו

"ארגון כוחות קרקע לקרב"

שלוש הערות שוליים

א. על משמר הזנב המשפין

בו כדי לסייע לכושרי ההכרעה בשדה הקרב! לאור זה יש לשקול את טיב ההיענות.

הצבא יודע הבחנת יסוד אחת בין חילותיו השונים: החיל הלוחם — מזה, חילות השירותים (למיניהם) — מזה. החיל הלוחם (והוא כולל את חי"ר, האויר, הים התותחנים, השריון וכו') — הוא חוטה השרדה של הצבא. ודאי, שהצבא קיים לשמה, שכן, "יעודו הסופי של הצבא, הוא — כאמור — נצחון בקרב" והחייל הלוחם הוא שנועד להשיג את הנצחון הזה בקרב. ברור, שכדי להשיגו הוא זקוק לדברים מרובים, לכל אחד מהם חשיבות משלו במערך הכללי: קודם הכל — נשק תקין ותחמושת לנשק, אח"כ — תובלה (במידה זו או אחרת), מזון, מקומות אכסון, ציוד וכו'. השירותים נועדו להבטיח לחיל הלוחם את כל הדרוש לו כדי שייטיב להלחם — בכך חשיבותם, זה יעודם.

על-כן: כל אורחיהתנהגותם חייב להיות מונחה לאור היעוד הזה, כפשוטו.

גימ"ל: מסקנות ומשימות.

מכאן מתבקשות כמה מסקנות, ואיני מתמיר לקצות את כולן:

1. על-מנת שקצין שירותים ימלא, אמנם, את תפקידו כיאות — הוא חייב לדעת מלחמה מהי, באחת — צריך שיוכשר הכשרה-ביססית של קצין (קורס מ"מ).

2. את קציני-המטה יש לברור מטובי קציני היחידות (קציני כה-ראם: — משלישי-היחידות הטובים ביותר, קציני אג"א: — מאפסנאים יחידתיים הטובים ביותר, ובדומה לכך קציני ממ"ן, מה"ד וכו'). — רק הם צשויים להיטב לדעת את הדרוש לחייל הלוחם.

3. דרגי-המנהלה והמטות למיניהן — חייבים לראות תדיר את העיקר, ולא להשתעבד לאמצעים כלמטרה.

דרך-משל (ורק דרך-משל):

מחשבתה של אג"א צריכה להיות מופנית לבעיה הלוגיסטית העיקרית — כיצד לצמק את משאו של החייל ולהקל עליו (ראיה בזאת של תפקיד הבשילה אצל האפסנאות האמריקני

„נצחון בקרב הוא יעודו הסופי של הצבא.“
לוחם („מערכות" ס"ה, עמ' 45)

מאמרו של ס/אלוף מ. פלד ב„מערכות" ס"ו—ס"ז עומד בעיקר על שתיים:

א. על בעיית הדרג הלוחם לעומת הדרג המנהלתי.
ב. על בעיית שיוכם של כוחות-הסיוע למיניהם לפורמציה הדיביזיונית.

כונת הדברים הבאים להתעכב על הראשונה שבסוגיות הנ"ל, שבה מטפל ס/אלוף מ. פלד.

אלף: שהכל חייבים לזכרו...

אבי אבות החטא — מהו? שמשתכחת המטרה — והאמצעים-להגשמתה נהפכים למטרה-בפני-עצמה. תחילה — מטרה-יוטא. בהמשכם-של-דברים — אף מטרה ראשה, מרכזית.

ארגוני-של-צבא אינו תכלית לעצמה. יעודו הסופי של הצבא הוא — כהגדרתו הקולעת

של „לוחם" במכתביו הטקטיים, שנתפרסמו לאחר-נה — נצחון בקרב. כל הקימום של מבנה ארגוני

מסועף, אדיר, עתיר לשכות, מדורים, ענפים, וכו' — סועף: סיוע להצלחה בקרב. הכננה אינה

מכלול ארגוני מפואר, שאין בו מתום, שהוא שיא השלמות-הארגונית! שעשועי-מבנים-ארגוניים-אד-

מיניסטרטיביים — אפשר שיש בהם טעם; אולם, ב... „אגודה לטיפוח השלימות האדמיניסטרטיבית".

מבחינה צבאית ערכם קיים רק — כל כמה שהם מהווים את כושר ההכרעה בשדה הקרב.

כונת-הדברים אינה למעט את ערכו של הארגון האדמיניסטרטיבי אלא להציגו במקומו היאה לו:

בחינת אמצעי-למטרה, ולא מטרה-לעצמה.

בי"ת: ובי מי חושב אחרת?..

אפשר שהכל תמימי-דעים בנידון זה. אך, לא הכל תמימי-מעשים בענין זה. בטיפולך היומיומי

ברשויות, דרגי-סמכות, ענפים פונקציונליים שונים אתה נתקל ביחס מעין „אני ואפסי עוד". טיבה-הענות

לא תמיד מעיד כי אמנם מחזור לו למשיב, שסוף סוף הקובע הוא לא רצוני באותו רגע, לא מצב

ריחוק לא נקודה-ההשקפה המיוחדת של אותו אגף או שירות או חיל פלוני, אלא — הקובע הוא מה שיש

תים ניתנים לצימצום ע"י ביטול דרגים מיותרים בסולמות המנהלה ופיקוד."

אפשר, כמובן, להוסיף דוגמות כהנה וכהנה.

אולם, הכוונה היתה — לעורר למחשבה ולפעולה: משתחול ההתעוררות במגמה זו — ימצאו המתכננים והמארגנים, שחזקה עליהם, כי יעשו מלאכתם כדבעי.

כחור של הצבא בשריריו ובאגרופיו — אל נטפה. איפוא, את זנבו.

סרן א. בקימאיר

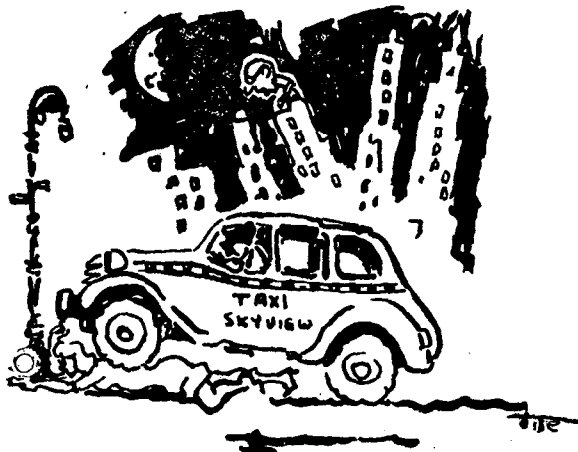
אית, למשל, את הקסדה החדשה, הקלה יותר). טפסים למיניהם ודאי שחשיבותם במקומה. אך, הם רק אמצעי. הם אינם — חזות-הכל...

אכ"א ומת"ם חייבים לשקוד על המחשבה — כיצד לצמצם עד למינימום את מספר החיילים שאינם לוחמים. כיצד, להקטין ככל האפשר שירותים ונספחות וליצור מפקדות טקטיות קטנות ("ארגון כוחות-קרקע לוחמים", "מערכות" ס"ו-ס"ז, עמ' 25).

ושומה עליהם לזכור, כי —

"פלוגות-מפקדה, מטות וכוחות-אדם של השירור

ב. הערות להערותיו של מעיין



"ראיתי במו עיני בחורה שנדרסה בניו-יורק..."

אה בין המפקדות האמריקניות והבריטיות והיה מתברר כי לאורח-הארגון הבריטי נודעת יעילות על פני האורח האמריקני."

אך דומה, שאם למרות הנסיון הקרבי והארגוני הרבי-יותר של הבריטים — ידה של ארה"ב, בסופו של דבר, על העליונה, הרי יש לזקוף את הדבר על-חשבון אירגונה היעיל יותר.

ודאי שלפוטנציאל התעשיתי הכביר של ארה"ב — נודעת חשיבות מכרעת. אולם עצם רתימתו היעילה של פוטנציאל זה, העברתו מייצור ימות-שלום לייצור מלחמתי, הקמת ועדות מחקר-ופיתוח מדעיות שפער לותיהן היו תכליתיות ביותר — כל זה, אין להניח

בשולי סקירתו של ס/אלוף פלד, "ארגון כוחות קרקע לוחמים" ("מערכות ס"ו-ס"ז), מעיר חי עטרון, שנמל בנגזי הופעל ע"י כוחות מועטים לעומת הסירור בול בציוד ובכוח אדם בהפעלת נמל ניאפולי.

משל למה הדבר דומה? אילו בשעת ויכוח על גיוס — היה מישוהו טוען: "אני ראיתי במו עיני בחורה שנדרסה בניו-יורק..."

גג. מקנייר הציג בעיה, ששיקול הגיוני עשוי לקרב בה לכלל פתרון, לאמור: הצריכה יחידה, "לשאת את עצמה", או שכושר-לחימתה יוגבר ע"י קימוץ מכסרי מלי בחילות-עזר ושירותים?!

בר-הפלוגתא של מקנייר מעלה נימוק הגיוני בעד שילוב אורגני (להבדיל מאירגוני) של יחידות-סיוע ישירות בתוך הפורמציה — הבטחת שיתוף הפעולה המהימן בבוא-עת. אך דומה, שאין מצב שלעולם יפה לו אחד משני הפתרונות (של מקנייר או דורס); דומה, שיש לבחון את הנתונים המעשיים בכל-ל-מקום ובכל-עת ולסגל להם את המבנה הנאות.

ועם-זאת, הטענה שהעמדת היחידה הבלתי-דייבית-זיונית לרשות הפורמציה הגבוהה יותר יש בה כדי להכביד על פיקוח מקצועי והדרכתני — אינה עומדת בפני ביקורת. — כל היחידות מקבלות לרוב את אימור גם בבסיס-עורף ולקח נסיונה הקרבי של היחידה אינו משתנה ביחס לדרג הפקודי.

מר חי עטרון כותב — "כך היה כדאי לערוך השור

שניתן היה לביצוע אלמלא כושר-הארגון הראשון במעלה.

אכן, בקהל הרחב רווחה הדעה על הכובו בצבא אמריקאי שהיה גדול מאשר בצבא הבריטי. אבל מקורה של שמועה זו בעטייה של הצנזורה הקפדנית יותר של הבריטים, שהסתירה מקרים מעין-אלה, אשר רווחו בצבא הבריטי. אם גם אין לכחש, שבראשית מלחה"ע ה'2 — נגרם ביזבוז בשל חוסר נסיון רב של צבא ארה"ב.

אוז'ק ישעיהו (י"ו)

אם כה ואם כה — יש להצטער שהכותב לא ביסס כל דעה משלו לגופו-של-ענין — בפלגתה בין גנ' מקנייר וגנ' דורס, שעליה עמד ס'אלוף מ. פלד באותה חוברת „מערכות", וכן, מבלי להכניס ראשינו ל„בין-הריים" במחלוקת על-כך — איוז משתי המדינות האדירות היטיבה בתהליך המלחמה ביכולתה הנתונה, הרי יש להטיל ספק בבטיחותה של בעל-הרשימה, כי מדת ניצולם-מיצויים של כוח-האדם, מקורות-היכולת והמגוון-המדעי של בריטניה נפלה מבחינה-איכותית, עם סיומה של המלחמה, בהשוואה לארה"ב. המערכת

ג. הלכה טקטית - וארגון-לוחם

...תורה טקטית אינה פונקציה של ארגון לוחם. ארגון זה משתנה והולך בהתאם לנסיון של גוף-הצבא הנתון, כפי שהוא מאורגן, וכתוצאה מנסיון זה. ארגון הכוח הלוחם ביחס למשימות המוטלות עליו — הוא המתנה את יעילותו הקרבית המכסימלית.

אפשר לאמור בביטחה: ארגון הכוח הלוחם, צירי דו, חימושו ורוחו — מהוים את ארבעת הגורמים העיקריים, המתנים יתרון בשעת-קרב נגד כוח-אויב, הנופל באחד מסעיפים אלה. אכן, בחשבון זה אינם כלולים — היתרונות שבשטח ובזמן וכן גורם-ההפתעה. מ. טיסר (ירושלים)

אין ספק, שקיימים יחסים-גומלים בין אורחות-קרב ואורחות-ארגון. במידה שביקש מ. ט. להטעים את השפעתו של אורח הקרב על אורח הארגון — צדק. במידה שביקש לבטל את השפעתו של אורח-הארגון על אורח-הקרב — הקדיח תבשילו.

ניתן לומר, כי התכלית של אורח-הקרב הרצוי היא החייבת לקבוע את אורח-ארגונו של גופי-הצבא. אולם, באיוז מידה כוונה, אמנם, בהצלחה המסגרת הארגונית לאותה תכלית רצויה — התשובה על שאלה זו עשויה, לעתים-קרובות, לקבוע אף את הצלחתו (או עקרותו) של אורח-הקרב שנבחר, ואכן, בבדיקת בעיה זו — מכוון המתקר שבמאמרו של ס'אלוף מ. פלד — המער.

נשק הולך ונשק כא / טוף מעמוד 63

תעה... אימונים מקנים את כושר התמרון. אך ניי-דות — הוא מדגיש — תלויה בקוי תחבורה יעילים נוסף על כך היא „עלולה לאבד הרבה מערכה, אלא אם כן תלווה גם עצמת-אש מספקת". בגלל זה הוא אומר על אלנבי שהוא „לא בזבז אף פעם את יתרון ההפתעה על ידי הזנחת עקרון הריכוז".

משפט זה, ומשפטים רבים אחרים הדומים לו בבחירותם וקיצורם, מגלים את וייל לא רק כמצביא היודע לבטא את מחשבותיו בכתב, כי אם כמשהו חשוב וגדול הרבה יותר: כמפקד, שהנו גם מורה בתסד-עליון, וכי ההוראה וההדרכה צריכות להיות חלק בלתי-נפרד מפעולותיו של המפקד, — אף זה לקח חשוב מן הספר הנהדר הזה.

ראינו, למשל, שבמערכה על סוריה, במלחמת העולם השניה, הצטרכו לארגן מחדש יחידות להובלה ע"י פרדות: כי שום כלי רכב ממונע לא היה מועיל בשבילים ההרריים של סוריה*. אך אם גם הסוסים והגמלים, בתור שכאלה, ירדו מן הפרק — יישאר גם אז בתוקפו העקרון אשר הם שהיו בושאיו בשעתם: עקרון הניידות. וייל סיים את לקח מסעי-המלחמה בארץ ישראל במשפטים אשר מהוים בוסתה קלסית — וכאן מותר כבר אולי בכל זאת לגלות שזהו לא רק ספר מרתק, אלא גם ספר קלסי — על עקרונות המלחמה:

„ניידות" — הוא אומר — „מקנה את כוח ההפ-

* ומצורפות לכך גם דוגמאות מאוחרות עוד יותר — המער.

חי עטרון

תחרויות הקליעה תשי"א

אף הוא לנכון להקדיש לתחרויות אלה פסוק כל-שהו בגליונו הראשון שהופיע לאחר קיומן. שלא כ"נשף הסטודנטים" שנתאזרח בכבוד-רב בגליון 40 של "במחנה" (דומה כאילו מישהר פסק ל"במחנה" שנשף הסטודנטים — שכבודו במקומו מונח — חשיבותו להגברת כושר הלחיי-מה עולה על השרשת אספורט-הקליעה, כנכס לאומי-עממי. והרי הגברת-כושר-הלחיי-מה — צריך להיות הקו המנחה של עתון צבא). לא די להכביר מלים על כושר הקליעה הירוד. יש להוכיח במעשים, שאכן קרוב ענין זה ללבנו ואנו חרדים לו, שקודים על טיפוחו ופיתוחו, תוך תכנון נועז וארגון רבת-נופה.

דומה שבכל-זאת הגיעה השעה, שנחזור וניתן דעתנו על הענין, — שכן, יפה שעה אחת קודם".

סגן-אלוף ב. חיון

מוזר בעיני — מה מעטה התענינות בתחרויות קליעה בחוגים שונים, אזרחיים כצבאיים. תחרויות הקליעה, שנערכו בפיקודים במסגרת יום-העצמאות, והתחרות לאליפות-הצבא הולטו בצל המפעלים האחרים ביום זה.

דומה שמן הראוי היה להקדיש יתר תשומת-לב לתחרויות שנערכו. — האמנם נעלם מעינינו ערכה של הקליעה כאספורט-מגן-לאומי החשוב לאין ערוך? הפירסום שניתן לכך בעתונות היה קלוש. דוגמה לכך — מדור-האספורט בעתון-נות היומית, כלל דו"חות מכל תחרות ומכל מפעל אספורטיבי שנתקיימו ביום-העצמאות — ולו גם הקיפו מספר משתתפים מצומצם, — אך אף מלה על תחרויות הקליעה...

ועוד. — עתון-הצבא, "במחנה", אשר מי כמותו צריך היה להיות ער לתחרות-הקליעה, לא מצא

תשובה:

ב"במחנה" גם בנשף הסטודנטים (רובה בעל שני קניסו) עוד כמה מלים על הקו המנחה של עתון הצבא.

הקו המנחה של "במחנה" הוא מקיף יותר מאשר הגברת כושר הלחימה, דבר שעתון מקצועי יכול לעשות תו בהצלחה. "במחנה" הוא עתון מצוייר, בעל תוכן כללי. נקודת הבטחון היא נקודת-הכובד שלו ועל כן הוא בוחן את החומר ובוחר בו בשביל העתון מתוך ההנחה שחקלאות ותעשיית חזקים, אמנות ותרבות בריאות אף הם גורם בטחוני. ובתי אולפנא גבוהים מעולים (ביחוד אם רוב תלמידיהם הם חיילים משוחררים או חיילים-תלמידים, כטכניון) הם גורם בטחוני חשוב במעלה ותורמים בסופו של דבר גם להגברת כושר-הלחימה לא רק של המיטיבים-לקלוע-למטרה, אלא של העם כולו.

מערכת, "במחנה"

ס/אלוף ב. חיון שלח מכתבו ל"מערכות", כנראה לפני ש"במחנה" פירסם (בגליון מס' 42) במדור הספורט כתבה מלאה בלוית תצלומים על אליפות הקליעה-למטרה ובמדור "שיחת חיילים" באותו גליון, שהוא המדור-הפותח של "במחנה", רשימה על חשיבות הקליעה מתוך הדגשת הישגי הגדנ"עים באליפות. כן נכתב מכתבו של ס/אלוף ב. ח. לפני הופעת גליון מס. 41 של "במחנה", שבו הוקדשה רשימה ב"שיחת חיילים" לאימון בקליעה עם הדגשת חשיבות הקליעה לא כספורט, אלא כגורם בהגברת כושר הלחימה. וכך מסכמת הרשימה (עמוד 3): "אין הקליעה בשבילנו ספורט בפני עצמו. מטרת האמון בקליעה היא אחת: לאמן את החייל לכוון בכוונה בנשקו כדי שבשעת יריה יפגע באויב".

אבל כוון שבלא כוונה פגע ב. ח. בשעת קליעה

צרכי האלחוט של חי"ר

אכן, "אין ספק בכך כי קיים הכרח בהמרתו של ציוד הקשר הנוכחי. — (מ.ט.) בצידוד אחר ומשוכלל יותר".* — הדין עם המחבר הצרפתי, בתנאי — כמובן — שציוד זה יהא מצוי ואפשרי לייצור-המוני. אלא בינתיים — גורס המחבר — יש לנצל יותר את "האפשרויות שבטלגרף האלחוטי", שטנחו כפול "לעומת זה של הטלפון-האלחוטי".

ברם, שימוש בטלגרף אלחוטי — דהיינו, בשיטת-מורס — מעלה שתי בעיות, שהקושי בפתרון גדול הרבה יותר מהקושי שהיה כרוך בהגדלת טנחו של מכשיר האלחוט ע"י הגדלת המכשיר.

1) אימון אנשים לשימוש בשיטת הטלגרף-האלחוטי הוא ממושך וקשה יותר מן האימון לשימוש במכשירי-האלחוט הרגילים, — אם רוצים להגיע למהירות שידור של 18 מלה בדקה וקליטת

20 מילות בדקה, לפחות. גם בחירת האנשים-המתאימים היא ענין מורכב יותר.

2) נוסף-על-כך, בשעת קרב, על כל השאון המלווה, נוח וקל יותר לקלוט מילות-דיבור וקשה יותר ונוח-לטעות בקליטת ה"קוים" וה"נקודות".

מן האמור לעיל מובהרת המסקנה, כי הפתרון הניתן במאמר הנ"ל הנו בריביוע, אמנם, שעה שקיימת אפשרות לאמן מספר אנשים בכל כיתה באלחוט-מורס (לעומת-זה, הרי בעית אימון-האנשים בטלפון אלחוטי — היא קלה וקיצרת-מועד) או להחליף את הציוד הנוכחי, שאינו מדביק את הצרכים, בציוד טוב הימנו. ברם, חליפין אלה כרוכים לא לבד בהוצאות גדולות אלא גם באימון מחדש. ולבסוף: כדאיתו של המכשיר החדש תהא מותנית לא רק במידת יעילותו וכושר-פעולתו בשדה-הקרב, אלא גם באפשרויות ייצורה, במחירו ובפשטותו. מ. סיפר (ירושלים)

מספר הערות-טכניות לפיפועי ממוסים

מטוס זה הוא דו מנועי, דו-מושבי, מוטת-כנפיו 15 מ' מהירותו מכסימלית — 880 קמ"ש.

ב) "Nikol-Suhab" Av-52 (Avia), חד מושבי; חד-מנועי, מוטת-כנפיו 11.5 מ', מהירותו המכסימלית 845 קמ"ש וחימושו — שני תותחי 30 מ"מ.

אלי טוקמלי (ירושלים)

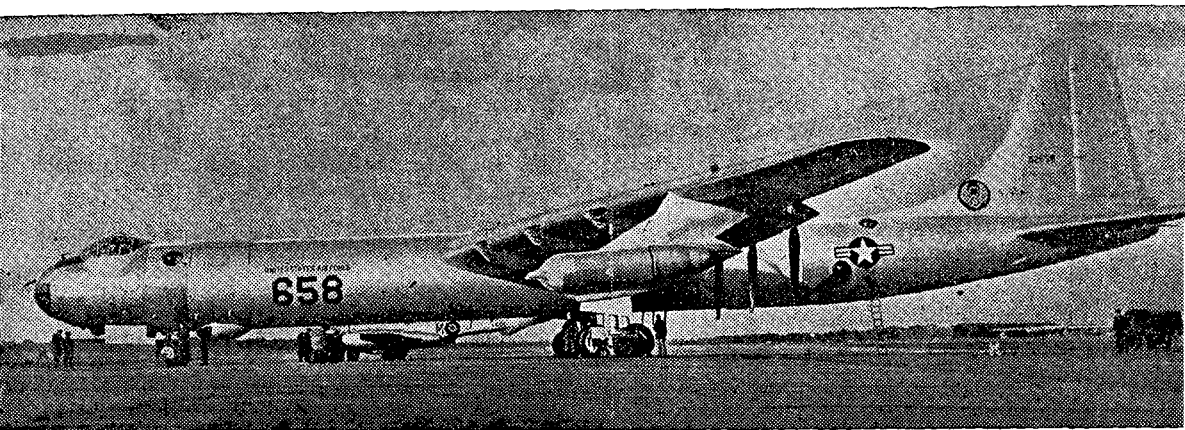
צדק הכותב — כי Mig-15 (סעיף 1 לעיל) מזוין בשני תותחי 32 מ"מ בחרטום. לא צדק — כשכבר, שאינו חמוש בארבעה תותחי 20 מ"מ. כאלה כן כאלה מצויים בחימושו של Mig-15 היינו: יש החמושים בשני 32 מ"מ ויש — ב-20 מ"מ. — המער.

ברצוני להעיר מספר הערות ותוספות למאמריכם על חיל-אוויר שהופיעו בחובר "ס"רס"ו.

1. המטוס הסובייטי (שהוא, אגב, Mig-15) מזוין בשני תותחי 32 מ"מ בחרטום, תחת פתחי האויר, ולא בארבעה תותחי 20 מ"מ.

2. ה-36 — B מצוייד כיום ב-10 מנועים: ששה מנועי-בוכנה דוחפים, ו-4 מנועי-סילון — שנים בקצה כל כנף.

3. לבעיות חיל התעופה הצ'כי: צ'כיה בונה גם שני סוגי מטוסי-סילון: (א) (Letov) L-115 Delfin. מטוס-קרב המתאם לפעולה בכל תנאי מזג האויר.



מפציץ B-36, מתוצרת "דולטי" מוטת-כנפיו כ-70 מ', אורך-המטוס כ-50 מ', גובהו — כ-14 מ' (השוה לאדם שמתחת לנובו)

מונח צבא

אני מקוה, כי תקבלו את דברי אלה בעין יפה, כי אלה דברים שאפשר להתגבר עליהם בנקל, ואשמח אם ע"י הערותי הבאתי תועלת לכלל. סמל שלמה קרא

תשובת המערכת א.

ש. קרוא מגלה בקיאות בחוברת "מערכות" שיש בה כדי לשמח את לב המערכת ולעודדה (כי כל סימן של עיון והתענינות מצד הקוראים שלהם נועד הירחון — הריהו העידור הממשי ביותר). אך דומה כי רק בשנים האחרונות החל לעיין בירחוננו, שאלמלי כן היה נתקל במונח ה"חדש" — "ספן עליה בחופים" — בחוברת "מערכות" מלפני 9—8—7 שנים, כשפירסמנו את הסקירות הראשונות בעברית על בעיות המלחמה האמפיבית. מן הראוי, גם עתה, שהקרא המתענין בנושא זה — יתחיל מאותן הסקירות.

ב.

כל מערך מונחים (להבדיל ממונח בודד, שלרוב נמצא אח"כ יוצא־דופן לגבי מסגרת מונחי המקצוע בכלל־הת) — צריך שתהיינה בו לא רק מילות שונות אלא, שההבדל ביניהן יכונן ע"י טעם הגיוני מסוים. ומענין היה לדעת. — על שום־מה Landing Craft היא בעברית, "נוחתת"? ואילו Landing Ship — "פולשת"? כלום בשוני זה — מתבטא הבדל המשימות שבין השתיים? האם הראשונה, "נוחתת" בלי לפלוש, או השניה, "פולשת" בלי לנחות? מתעורר הרושם, כי כאן לא נעשה עדין, "הסדר המונחים" המבוסס, ואדרבא, טוב כי מלאכה זו תיעשה — ועל הצי היוזמה!

ג.

היוכל מי להביא מראה־מקום, בתנ"ך או בספרות־עברית מאוחרת יותר, לדוגמאות של ביטויים כגון — "לנחות מהים" או "לרדת אל החוף"? האמת היא כי בעברית הפוכים המושגים: יורדים — אל הים, או באניות, ואילו אל החוף עולים.

ואכן, רצויות ומתבקשות הצעות למונח קצר, נוח ושימושי בשביל העלאת גייסות מן הים.

ד.

מערכת "מערכות" מצדה תשמח לסייע בכל שבידה לקוראים, שיהיו מעונינים — דוגמת סמל ש. קרוא — בהבהרת הבעיות הטרימינולוגיות המקצועיות ובהסדרתן, — ואחרון־אחרון — הציור. לא עלה בידי המערכת למנוע בעד ציורנו מנוסחה־הפלישות־מן־הים, אשר הטביע את חותמו בעמ' 32 (כנזכר ברשימתו של ש. קרוא) מליפול, לרוע המזל, למשכב, בטרם הגיע תור ציור־מעטפת החוברת.

בקראי את הערכתכם ב"מי ומה בחוברת" — ב"מערכות" ס"ח — על התפתחות השפה העברית והכנסת מונחים צבאיים לשימוש בה, מצאתי לנכון להעלות בעיה זו לדיון מעל דפי "מערכות". — לכל הדעות, קובע "מערכות" בשטח זה לא מעט, אך, דוקא בשל־כך אחריותו גדולה יותר ואסור לו, לדעתי, לחדש על דעת עצמו מונחים, שעה שמצויים מונחים מושרשים, ושגורים בשימושו של צ. ה. ל.

המונחים המופיעים באותה חוברת במאמר, "המלחמה הטכנית ביבשה", בסעיף הדן במלחמה האמפיבית, בית, מדגימים עובדה זו: —

הנכם מתרגמים Landing Craft, "ספן־עליה־בחוץ־פנים", בה בשעה שבחיל־הים משתמשים זה זמן רב בשימוש יומיומי במונח: נוחתת, ואף עדיפות ה"נוחתת" ברורה לדעת, בהיותה מלה קצרה. Landing-Craft Mechanized (L.C.M.) או (L.C.T.) Landing-Craft Tank, יתורגם בהתאם לכך, — "נוחתת נושאת רכב" או, "נוחתת נושאת־טנקים" כן יתורגם המונח Landing Ship — "פולשת", כמקור בל בחיל הים, וכן — "פולשת נושאת־רכב" כשביל L.S.M. (Landing Ship Mechanized) או: "פולשת נושאת־טנקים" (L.S.T.) וכו'. מכל מקום, אינן מקום להכניס מושג חדש (על־דעת־מי?) כ"ספן־עליה־בחופים".

במאמר "גורמים חדשים במלחמה על־פני־הים" הנכם מתרגמים תרגום חדש את המונח M.T.B. (Motor Torpedo Boat). והרי בשימוש כבר נמצא המונח: "ספינת טורפדו", מדוע אתם מוצאים לנכון לתרגם: "סירת־מנוע־טורפדית־חמושה"?! —

כמריכך, מן הראוי ש"מערכות" יהיה עקבי ולאחר שהוחלט לחדש מונח — עליו להתמיד ולהשתמש בו. למשל היטבתם לאמור מכ"ם (בחוברות הקודמות) — מדוע מופיעה שוב המלה הלועזית, "רדאר"?

אל לכם לקבל דברי אלה כביקורת־לשמה. להיפך, אני שמח לכתוב בשם רבים מחברי בחיל ובשמי, כי לאחרונה הנכם מקצים מקום רב יותר לעניני הציים הקרביים ובעיותיהם (וציי האויב, בכלל זה) דבר שאנו מקדמים בברכה.

אך, עליכם לדעת, כי כל המופיע מעל דפי ירחוננו כס אינו רק מאלף אלא מעלה גם הד בין הקוראים. ועל־כן, ביישתם אותנו שעה שעל המעטפה באותה חוברת מופיעה פולשת הדומה יותר ל"תיבת־נוח" ואילו הציור של שלום (בעמ' 32) הגו נאה בגלל היותו נכון ו"חיי".